

**Smernice v skladu z direktivo o
distribuciji zavarovalnih produktov o
zavarovalnih naložbenih produktih,
katerih struktura je takšna, da bi bila
zadevna tveganja za stranko težko
razumljiva**

Uvod

- 1.1. V skladu s členom 16 Uredbe (EU) št. 1094/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine) in o spremembi Sklepa št. 716/2009/ES ter razveljavitvi Sklepa Komisije 2009/79/ES (v nadaljnjem besedilu: uredba o EIOPA)¹ ter členom 30(7) in (8) Direktive (EU) 2016/97 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. januarja 2016 o distribuciji zavarovalnih produktov (prenovitev) (v nadaljnjem besedilu: direktiva o distribuciji zavarovalnih produktov)² EIOPA izdaja smernice za oceno zavarovalnih naložbenih produktov, katerih struktura je takšna, da bi bila zadevna tveganja za stranko težko razumljiva, kot je navedeno v členu 30(3)(a)(i) direktive o distribuciji zavarovalnih produktov, in za ocenjevanje zavarovalnih naložbenih produktov, ki so za namene člena 30(3)(a)(ii) navedene direktive uvrščeni med nekompleksne, pri tem pa ta uvrstitev temelji tudi na oceni, ali je struktura produkta takšna, da bi bila zadevna tveganja za stranko težko razumljiva.
- 1.2. V skladu z odstavkoma 1 in 2 člena 30 direktive o distribuciji zavarovalnih produktov je pri prodaji naložbenega zavarovalnega produkta načeloma potrebna ocena primernosti ali ustreznosti zavarovalnega naložbenega produkta, ki jo za stranko izvede zavarovalni posrednik ali zavarovalnica. V skladu s členom 30(3) direktive o distribuciji zavarovalnih produktov lahko države članice odstopajo od teh zahtev in ne zahtevajo ocene primernosti ali ustreznosti med distribucijo zavarovalnega naložbenega produkta, če je izpolnjenih več pogojev. Ta vrsta prodaje se pogosto imenuje „neposredna izvršitev naročila“, saj se posel zgolj izvrši brez svetovanja ali ocene osebnega položaja stranke. Vendar mora v skladu s členom 20(1) direktive o distribuciji zavarovalnih produktov distributer zavarovalnih produktov vseeno opredeliti zahteve in potrebe stranke.
- 1.3. Eden od pogojev iz člena 30(3) direktive o distribuciji zavarovalnih produktov za opredelitev, ali se zavarovalni naložbeni produkt lahko distribuira kot prodaja z neposredno izvršitvijo naročila, je povezan s kompleksnostjo zavarovalnega naložbenega produkta. Ocena temelji na naravi finančnih instrumentov, v zvezi s katerimi gre pri zavarovalnem naložbenem produktu za izpostavljenost naložbenemu tveganju, ter strukturi zavarovalne pogodbe, sklenjene s stranko (člen 30(3)(a) direktive o distribuciji zavarovalnih produktov). V skladu z odstavkoma 7 in 8 člena 30 direktive o distribuciji zavarovalnih produktov je organ EIOPA pooblaščen za pripravo smernic za ocenjevanje kompleksnosti in nekompleksnosti.
- 1.4. Kompleksnost finančnih instrumentov, v zvezi s katerimi gre pri zavarovalnem naložbenem produktu za izpostavljenost naložbenemu tveganju, je odvisna od določb Direktive 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov (prenovitev) (v nadaljnjem besedilu: MiFID II)³. V skladu s členom 30(3)(a) direktive o distribuciji zavarovalnih produktov se razlikuje med zavarovalnimi naložbenimi produkti, pri katerih gre samo za izpostavljenost naložbenemu tveganju v zvezi s finančnimi instrumenti, ki se v skladu z MiFID II štejejo za nekompleksne, in drugimi nekompleksnimi zavarovalnimi naložbenimi produkti.

¹ UL L 331, 15.12.2010, str. 48–83.

² UL L 26, 2.2.2016, str. 19.

³ UL L 173, 12.6.2014, str. 349.

- 1.5. Te smernice obravnavajo ocenjevanje vseh vrst zavarovalnih naložbenih produktov. Kljub razlikovanju med točkama (i) in (ii) člena 30(3)(a) direktive o distribuciji zavarovalnih produktov je treba zagotoviti, da se lahko z neposredno izvršitvijo naročila prodajajo le zavarovalni naložbeni produkti, v zvezi s katerimi tveganja za stranko niso težko razumljiva. Smernice načeloma obravnavajo vprašanje opredelitve pogodbenih struktur ali značilnosti, zaradi katerih bi stranka težko razumela zadevna tveganja v zvezi z zavarovalnim naložbenim produktom. Vendar obravnavajo tudi številna druga vprašanja, ki se nanašajo na oceno kompleksnosti zavarovalnih naložbenih produktov.
- 1.6. Ker je cilj direktive o distribuciji zavarovalnih produktov minimalna harmonizacija in ker zlasti pri prodaji z neposredno izvršitvijo naročila stranke niso zaščitene z nekaterimi pomembnimi pravili vodenja poslov, lahko pristojni nacionalni organi na tem področju ohranijo ali uvedejo strožje nacionalne predpise, da zaščitijo stranke.
- 1.7. Organ EIOPA je med pripravo teh smernic upošteval tudi druge ustrezne regulativne zahteve na področju standardov vodenja poslov, in sicer Uredbo (EU) št. 1286/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. novembra 2014 o dokumentih s ključnimi informacijami o paketnih naložbenih produktih za male vlagatelje in zavarovalnih naložbenih produktih (PRIIP)⁴.
- 1.8. Poleg tega je organ EIOPA upošteval delo organa ESMA⁵ o ocenjevanju finančnih instrumentov, katerih struktura je takšna, da bi bila zadevna tveganja za stranko težko razumljiva. To kaže, kako pomembno se je izogniti regulativni arbitraži, kot je navedeno v členu 56 direktive o distribuciji zavarovalnih produktov, pri tem pa upoštevati posebno naravo zavarovalnih pogodb.
- 1.9. Te smernice so namenjene pristojnim nacionalnim organom v državi članici, ki se je odločila za izvajanje odstopanja iz prvega pododstavka člena 30(3) direktive o distribuciji zavarovalnih produktov. Čeprav posamezne določbe opisujejo obveznosti zavarovalnic in zavarovalnih posrednikov, ta dokument navedenim finančnim institucijam ne nalaga neposrednih zahtev. Finančne institucije morajo upoštevati nadzorni ali regulativni okvir svojih pristojnih nacionalnih organov.
- 1.10. V teh smernicah se uporablja naslednja opredelitev:
 - „neposredna izvršitev naročila“ pomeni distribucijo zavarovalnega naložbenega produkta v skladu s členom 30(3) direktive o distribuciji zavarovalnih produktov.
- 1.11. Če izraz ni opredeljen v teh smernicah, je njegov pomen enak pomenu, opredeljenem v pravnih aktih, navedenih v uvodu.
- 1.12. Smernice se uporabljajo od datuma objave prevedenih različic.

⁴ UL L 352, 9.12.2014, str. 1.

⁵ Glej na primer pooblastilo iz člena 25(10) MiFID II, na podlagi katerega je organ ESMA izdal [Smernice](#) o kompleksnih dolžniških instrumentih in strukturiranih vlogah.

Oddelek 1: Zahteve, ki se uporabljajo za pogodbe, pri katerih gre samo za izpostavljenost naložbenemu tveganju v zvezi s finančnimi instrumenti, ki se v skladu z MiFID II štejejo za nekompleksne (člen 30(3)(a)(i) direktive o distribuciji zavarovalnih produktov)

Smernica 1 – Izpostavljenost naložbenemu tveganju

1.13. Zavarovalni posrednik ali zavarovalnica mora zagotoviti, da gre pri zavarovalniškem naložbenem produktu samo za izpostavljenost naložbenemu tveganju v zvezi s finančnimi instrumenti, ki se v skladu z Direktivo 2014/65/EU štejejo za nekompleksne. Taki nekompleksni finančni instrumenti so samo naslednji instrumenti:

- (a) instrumenti, opredeljeni v členu 25(4)(a) MiFID II;
- (b) instrumenti, ki izpolnjujejo merila iz člena 57 Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/565 z dne 25. aprila 2016 o dopolnitvi Direktive 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z organizacijskimi zahtevami in pogoji poslovanja investicijskih podjetij ter opredeljenimi izrazi za namene navedene direktive;
- (c) instrumenti, ki se v skladu s Smernicami o kompleksnih dolžniških instrumentih in strukturiranih vlogah⁶, ki jih je izdal organ ESMA, ne štejejo za kompleksne.

Smernica 2 – Pogodbene značilnosti v zvezi s spremembami narave pogodbe in zmožnostjo odkupa zavarovalnega naložbenega produkta

1.14. Če pogodba vsebuje katero koli od naslednjih značilnosti, jo mora zavarovalnica ali zavarovalni posrednik obravnavati kot pogodbo, katere struktura je takšna, da bi bila zadevna tveganja za stranko težko razumljiva:

- (a) vsebuje klavzulo, pogoj ali sprožitveni element, ki zavarovalnici omogoča, da bistveno spremeni naravo, tveganje ali profil izplačila zavarovalnega naložbenega produkta;
- (b) ni možnosti odkupa ali drugačnega unovčenja zavarovalnega naložbenega produkta po vrednosti, ki je na voljo stranki;
- (c) obstajajo neposredne ali posredne dajatve, zaradi katerih možnosti odkupa zavarovalnega naložbenega produkta, čeprav tehnično obstajajo, lahko pomenijo nerazumno škodo za stranko, saj so dajatve nesorazmerne s stroškom zavarovalnice, ki izvaja odkup.

Smernica 3 – Pogodbene značilnosti v zvezi z določanjem vrednosti zapadlosti ali odkupne vrednosti ali izplačila v primeru smrti

1.15. Zavarovalni posrednik ali zavarovalnica oceni učinke mehanizmov, s katerimi se določi vrednost zapadlosti ali odkupna vrednost ali izplačilo v primeru smrti, poleg tega pa oceni tudi, ali bi bila zadevna tveganja za stranko težko razumljiva, razen če ti mehanizmi temeljijo neposredno na nacionalnih zakonih, ki so namenjeni zaščiti interesov strank.

⁶ Z dne 4. februarja 2016 (ESMA/2015/1787).

- 1.16. Če pogodba vsebuje katero koli od naslednjih značilnosti, jo mora zavarovalnica ali zavarovalni posrednik v okviru ocene obravnavati kot pogodbo, katere struktura je takšna, da bi bila zadevna tveganja za stranko težko razumljiva:
- (a) vrednost zapadlosti ali odkupna vrednost ali izplačilo v primeru smrti je odvisno od spremenljivk, ki jih določi zavarovalnica, katerih učinki bi bili za stranko težko razumljivi;
 - (b) vrednost zapadlosti ali odkupna vrednost ali izplačilo v primeru smrti temelji na različnih vrstah izpostavljenosti naložbenemu tveganju ali strategijah, katerih skupni učinek bi bil za stranko težko razumljiv;
 - (c) vrednost zapadlosti ali odkupna vrednost ali izplačilo v primeru smrti se lahko sčasoma pogosto ali precej spreminja med trajanjem pogodbe, ker so izpolnjeni nekateri predhodno določeni mejni pogoji ali ker so dosežene nekatere časovne točke. To ne vključuje spremembe vrednosti zapadlosti ali odkupne vrednosti ali izplačila v primeru smrti zaradi izplačila diskrecijskih bonusov;
 - (d) obstaja zajamčena vrednost zapadlosti ali odkupna vrednost ali izplačilo v primeru smrti, ki je odvisno od pogojev ali časovnih omejitev, katerih učinki bi bili za stranko težko razumljivi. To ne vključuje spremembe zajamčene vrednosti zapadlosti ali odkupne vrednosti ali izplačila v primeru smrti zaradi izplačila diskrecijskih bonusov.

Smernica 4 – Pogodbene značilnosti v zvezi s stroški

- 1.17. V okviru ocenjevanja, ali je struktura pogodbe takšna, da bi stranka težko razumela zadevna tveganja, zavarovalni posrednik ali zavarovalnica oceni, ali bi bili stroški za stranko verjetno težko razumljivi, zlasti pogoje, pod katerimi se lahko stroški med trajanjem pogodbe bistveno spremenijo, vključno na podlagi uspešnosti naložbe.
- 1.18. Če stroški temeljijo neposredno na nacionalnih zakonih, ki so namenjeni zaščiti interesov strank, se zanje šteje, da nimajo takšne strukture, da bi bila zadevna tveganja za stranko težko razumljiva.

Smernica 5 – Pogodbene značilnosti v zvezi z upravičencem zavarovalne pogodbe

- 1.19. Če pogodbeni določila stranki omogočajo, da z nestandardnim besedilom opredeli osebo, ki prejme upravičenja ob koncu pogodbenega razmerja (klavzula o upravičencu), kar lahko povzroči težave pri identifikaciji upravičenca in težave za upravičenca pri uveljavljanju izplačila ob smrti imetnika police, jih mora zavarovalni posrednik ali zavarovalnica obravnavati kot določila, katerih struktura je takšna, da bi bila zadevna tveganja za stranko težko razumljiva.

Oddelek 2: Zahteve, ki se uporabljajo za „druge nekompleksne zavarovalne naložbene produkte“ (člen 30(3)(a)(ii) direktive o distribuciji zavarovalnih produktov)

Smernica 6 – Pogodbene značilnosti v zvezi z določanjem vrednosti zapadlosti ali odkupne vrednosti ali izplačila v primeru smrti

- 1.20. Zavarovalni posrednik ali zavarovalnica oceni učinke mehanizmov, s katerimi se določi vrednost zapadlosti ali odkupna vrednost ali izplačilo v primeru smrti, poleg tega pa oceni tudi, ali bi bila zadevna tveganja za stranko težko razumljiva, razen če ti mehanizmi temeljijo neposredno na nacionalnih zakonih, ki so namenjeni zaščiti interesov strank.
- 1.21. Če pogodba vsebuje katero koli od naslednjih značilnosti, jo mora zavarovalnica ali zavarovalni posrednik v okviru ocene obravnavati kot pogodbo, katere struktura je takšna, da bi bila zadevna tveganja za stranko težko razumljiva:
- (a) vrednost zapadlosti ali odkupna vrednost ali izplačilo v primeru smrti je odvisno od spremenljivk, ki jih določi zavarovalnica, katerih učinki bi bili za stranko težko razumljivi;
 - (b) vrednost zapadlosti ali odkupna vrednost ali izplačilo v primeru smrti temelji na različnih vrstah izpostavljenosti naložbenemu tveganju ali strategijah, katerih skupni učinek bi bil za stranko težko razumljiv;
 - (c) vrednost zapadlosti ali odkupna vrednost ali izplačilo v primeru smrti se lahko sčasoma pogosto ali precej spreminja med trajanjem pogodbe, ker so izpolnjeni nekateri predhodno določeni mejni pogoji ali ker so dosežene nekatere časovne točke. To ne vključuje spremembe vrednosti zapadlosti ali odkupne vrednosti ali izplačila v primeru smrti zaradi izplačila diskrecijskih bonusov;
 - (d) obstaja zajamčena vrednost zapadlosti ali odkupna vrednost ali izplačilo v primeru smrti, ki je odvisno od pogojev ali časovnih omejitev, katerih učinki bi bili za stranko težko razumljivi. To ne vključuje spremembe zajamčene vrednosti zapadlosti ali odkupne vrednosti ali izplačila v primeru smrti zaradi izplačila diskrecijskih bonusov.

Smernica 7 – Pogodbene značilnosti v zvezi s stroški

- 1.22. V okviru ocenjevanja, ali je struktura pogodbe takšna, da bi stranka težko razumela zadevna tveganja, zavarovalni posrednik ali zavarovalnica oceni, ali bi bili stroški za stranko verjetno težko razumljivi, zlasti pogoje, pod katerimi se lahko stroški med trajanjem pogodbe bistveno spremenijo, vključno na podlagi uspešnosti naložbe.
- 1.23. Če stroški temeljijo neposredno na nacionalnih zakonih, ki so namenjeni zaščiti interesov strank, se zanje šteje, da nimajo takšne strukture, da bi bila zadevna tveganja za stranko težko razumljiva.

Smernica 8 – Pogodbene značilnosti v zvezi z upravičencem zavarovalne pogodbe

- 1.24. Če pogodbeni določila stranki omogočajo, da z nestandardnim besedilom opredeli osebo, ki prejme upravičenja ob koncu pogodbenega razmerja (klavzula o upravičencu), kar lahko povzroči težave pri identifikaciji upravičenca in težave za upravičenca pri uveljavljanju izplačila ob smrti imetnika police, jih mora

zavarovalni posrednik ali zavarovalnica obravnavati kot določila, katerih struktura je takšna, da bi bila zadevna tveganja za stranko težko razumljiva.

Pravila glede skladnosti in poročanja

- 1.25. Ta dokument vsebuje smernice, izdane v skladu s členom 16 uredbe o EIOPA. V skladu s členom 16(3) uredbe o EIOPA si pristojni organi in finančne institucije na vsak način prizadevajo za spoštovanje smernic in priporočil.
- 1.26. Pristojni organi, ki upoštevajo ali nameravajo upoštevati te smernice, jih morajo ustrezno vključiti v svoj zakonodajni ali nadzorni okvir.
- 1.27. Pristojni organi v dveh mesecih po objavi prevedenih različic potrdijo organu EIOPA, ali ravnajo oziroma nameravajo ravnati v skladu s temi smernicami, oziroma navedejo razloge za njihovo neupoštevanje.
- 1.28. Če pristojni organi v tem roku ne odgovorijo, se šteje, da ne ravnajo v skladu s pravili glede poročanja, in se bo o njih tako tudi poročalo.
- 1.29. Pristojnim organom v državi članici, ki se je odločila, da ne bo izvajala odstopanja iz prvega pododstavka člena 30(3) direktive o distribuciji zavarovalnih produktov, ni treba poročati organu EIOPA.

Končna določba glede pregleda

- 1.30. Te smernice organ EIOPA redno pregleduje in posodablja v skladu z odstavkoma 7 in 8 člena 30 direktive o distribuciji zavarovalnih produktov.